

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Gospodarski program. — Tajna kvalifikacija. — Absurdum. — Pisarna za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer. — Ponavljalna šola na Kranjskem. — Vročinske počitnice. — Kritikujoči glasovi. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga da zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemalec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jernej Bahovec**, — zaloga M. Grubbauerjevih in drugih šolskih zvezkov, peres z napisom: „Učiteljski konvikt“, šolskih knjig in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.
 2. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Kongresni trg.
 3. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani.
 4. **Šeberjeva tiskarna** v Postojini, zaloga uradnih spisov itd.
 5. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
 6. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
 7. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani,
 8. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod trančo.
 9. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani.
 10. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
 11. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo „Zavezi jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev“.
- Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu „Svoji k svojim!“ podpira v prvi vrsti te tvrdke.

Tajna kvalifikacija.

Bili so časi, ko je učiteljstvo enako sužnjem potrpelo vse, kar ga je doletelo in najsi se mu je godila še taka krivica. A ti časi so minuli. Nekaterim ljudem kar ne more v glavo, kako si upa dandanes učiteljstvo ugovarjati, ako se mu godi krivica, kako se upa upreti, ako gazijo njega samostalnost, ako v prah mandrajo njega ugled. Kar besni so taki ljudje, ako učiteljstvo glasno protestuje proti prisluškovanju pri vratih, proti inšpekciji na cesti in proti drugim takim nečastnim dejanjem. Ali ta jeza nas učiteljev prav čisto nič ne moti, ker smo že predolgo prenašali tako ravnanje napram učiteljstvu. In ta potrpežljivost je vzrok, da so oblastva le takrat vedela za naš ugled, ko jim je ta ugled služil v to, da so neljubega jim učitelja mogla disciplinirati.

Ena izmed mnogih velikih krivic, ki se je godila učiteljstvu, je bila in je še tajna kvalifikacija, o kateri hočemo razpravljati v tem članku.

Nepobitna resnica je, da se poštenjak ne boji luči, da neustrašeno vsakomur pogleda v oči; kdor pa svoja dejanja zakriva in gleda v tla, ta ni pravičen in pošten. In četudi — posito, sed non concessio — bi bil še tako pošten, mu ne bo nihče zaupal: vsakdo ga bo imel za potuhnjence, vsakdo ga bo obsojal.

Take misli nas navdajajo vselej, kadar se spomnimo famozne tajne kvalifikacije učiteljstva.

Zagovorniki te po inkviziciji dišeče uredbe trdijo, da je tajna kvalifikacija potrebna v to, da se varuje ugled učiteljstva. Kdo bi se ne smejal tej velikanski skrbi za naš ugled! Da je pa ta trditev ne le samo smešna, ampak tudi popolno neresnična in neopravičena, to nam je pač lahko dokazati.

Ako navaden glavarstveni diurnist lahko pripoveduje po gostilnicah o učiteljih v X. Y. Z., kako jih je nadzornik kvalificiral, kje je potem tista toli hvalisana tajnost, tista velika skrb za naš ugled? Da, res je kvalifikacija tajnost, a le edino napram učitelju, da ne ve, pri čem je; nikakor pa ni tajnost nasproti zadnjemu uradnemu slugi.

Ugled učiteljskega stanu se bržkone posebno povzdiguje, ako se čez nekaj let kvalifikacijske tabele prodajajo mesarjem za zavijanje mesa. Kaj neda, gospoda pri zeleni mizi? Kdor ne veruje, da tako postopanje varuje in povzdiguje ugled učiteljskega stanu, temu ne moremo pomagati! Če pa trde merodajni krogi, da to ni resnica, dokažemo lahko z originali, katerih ponatiske je prinesel naš list pred nedavnim časom.

Bili so časi, ko je učiteljstvo pač slepo verjelo v pravičnost tajne kvalifikacije, a hvala Bogu, ti časi so minuli. V zadnjih časih pa je učiteljstvo postalo bolj nezaupno. Saj nam je znan slučaj, ko je neki nadzornik dotičnemu učitelju v obraz zatrjeval, da tako dobre šole — kakor jo ima — ni še dobil. Bila je slučajno razpisana učiteljska služba v Sr., kjer je imel dotični učitelj znanca občinskega tajnika. Nalašč je vložil učitelj prošnjo za to službo, in tajnik mu je prepisal kvalifikacijsko tabelo, v kateri pa ni imel dotični učitelj nobenega »sehriguta«.

In tiste »ostre sapice«, ki so zavele po kranjskih poljanah, so učiteljstvu popolnoma odprle oči.

Postopanje gotovih ljudi je učiteljstvo prepričalo, da je tajna kvalifikacija v veliko škodo šoli in nje napredku ter je le lestvica nekaterim nadzornikom, ki hočejo po nji splezati kolikor mogoče visoko do vladnega solnca, da bi si ogreli svoje otrple ude, ne da bi jih kaj pekla vest, da zmrzuje v tako nastali senci uboga učiteljska para in to popolno brez lastne krivde. Zavedamo se, da je gorenja trditev huda obdolžitev, toda v nastopnem bomo dokazali, da je popolno resnična.

V okrajih — recimo K. L., kjer smo X. Y. že rabili — je bilo dokaj dobrih učiteljev, ki so imeli marsikako pohvalno pismo svojih predstojnikov. Pa je priša »ostra sapica« in s seboj prinesla ostrega nadzornika, ki je kot strela švigal semintja. Posledica tega: Marsikak zaslužni in vrli učitelj je moral v pokoj — da je bil prelit in potem prišel kot pomožni učitelj zopet na dan, zakaj potem — čudo golemo! — je bil zopet sposoben za pouk. Ko je bil ta ostri gospod nadzornik prvič v neki šoli, je bilo vse dobro, vse prav. Čez nekaj dni je pa zopet nekoliko pretipal obisti učiteljstvu in v svojo največjo žalost je našel, da je šola popolno za nič. In le po zaslugi tajne kvalifikacije je ondotno uradništvo in inteligenca zvedela, kako slaba je šola v kraju. Čudili so se ljudje, ki so dobro poznali šolo po napredku svojih otrok, pa zmajevali z glavami.

A tudi dejstvo, da višja šolska oblastva sama vedno ne smatrajo za resno famozno »tajno kvalifikacijo«, dokazuje, da je tajnost neumestna in ugledu šolskih oblastev jako, jako škoduje.

Saj se spominjamo, da je ostri nadzornik neusmiljeno raztrgal nekega učitelja, a vendar je ta učitelj potem v nekaterih tednih postal sposoben za — c. kr. šol. nadzornika!

Kaj hočemo torej še več!

Prepričani smo, da ne bodo šolska oblastva nikdar in nikoli slabo kvalificiranega učitelja imenovala za c. kr. okr. šol. nadzornika, obenem pa tudi verujemo v dogmo nadzornikove nezmotljivosti; zaradi te je bil isti učitelj, ki je imel tako slabo šolo, tudi slabo kvalificiran, zato je si tega čudeža ne moremo drugače tolmačiti, kakor da je bila ostra kvalifikacija nekak »Heilserum« za dotičnega učitelja. Pomisliti pa je, da bi bila za drugega učitelja, ki bi slučajno ne bil persona grata na Bleiweisovi ali Erjavčevi cesti, lahko »Seil — herum« (namreč okolo vratu), da bi mu bila celo odrečena uboga petletnica v znesku 80 kron, ki bi bil zanjo slučajno ravno takrat zaprosil. Tajnost kvalifikacije je vzrok, da marsikak nadzornik skrajno lahkomišelnost (rabili bi lahko kak krepkejši izraz) postopa pri sestavi kvalifikacijskih tabel. Le-ta lahkomišelnost, ki bi jo lahko z vso pravico imenovali brezvestnost, more provzročiti, da pri menjavi okr. šol. nadzornikov pogosto padejo kurzi učiteljske kvalifikacije splošno kar za 50 %, pri posameznih za 100 %; izvzeti so le posamezniki, ki imajo posebne zasluge bodisi po rojstvu ali kaki drugi okolščini. Na prejšnje kvalifikacije se prav nič ne ozirajo, četudi je bil prejšnji nadzornik strokovnjak par excellence in je opazoval iste učitelje po 10—15 let; bil je vnet za šolo in nje napredek, njegova lastna slava pa mu ni prišla niti na misel. Znani so nam učitelji, ki so bili izborni kvalifikovani. Prišel je nov nadzornik — vse je bilo v najlepšem redu — še celo formalne stopnje. Nadzornik se je pohvalno izrekel o napredku, in vendar se je kvalifikacija v teku 20—25 minut njegovega nadzorovanja znižala kar za več stopinj.

Kako neugodne in dalekosežne posledice mora imeti tako neopravičeno postopanje za posamezne učitelje, spoznamo iz nastopnega.

Po potekli dobi se menjajo okr. šol. nadzorniki. Kvalifikacije padejo takoj po nastopu novega nadzornika. Učitelj X zaprosi službe v drugem okraju. Poprej s kvalifikacijo »prav dobro« označeni, dobi na podlagi kratke informativne inšpekcije novega nadzornika red »dobro«. S tem vstopi v nov okraj, kjer je dobil zaprošeno mesto. Slučaj nanese, da pride v ta kraj nov nadzornik in ta kvalifikacija pade že na »zadostno«. Dasi bi se dotični učitelj pri najboljši volji ne mogel tako poslabšati v tako kratki dobi, četudi bi vse moči navel v ta namen, vendar je prišel po tem brezmiselnem postopanju nadzornikov ob vso veljavo. Vprašamo sedaj, kaj je pridobila šola s tem? Nič! Pač pa je izgubila vestnega pospeševalca, ker mora učitelj, prej ves vnet za šolo, izgubiti vse veselje do nje, kakor hitro (sicer po ovinkih) zve, kako so ravnali z njim. Bržkone bi sicer učitelj pod spretnim vodstvom tega ostrega nadzornika splezal počasi zopet na prejšnji klin in nadzornik bi lahko rekel: »Ob mojem nastopu so bili učitelji popolnoma za nič, a v tej dobi so se tako-le povzdignili.« Vendar se nam tako postopanje ne zdi upravičeno. Tako početje je silno nevarno, osobito ako so izvzete nekatere osebe, ker bi učiteljstvo ob takih razmerah lahko pričelo razmišljati, kaj pomeni beseda nepotizem in drugi taki — izmi.

Vsakdo nam pritrdi, da ne stori učitelj, ki pride na novo službeno mesto, večje napake, kakor če devlje v nič vse, kar je storil njegov prednik, samo da bi sebi pripravil ugodna tla, da bi ljudstvo mislilo, kaj vse je storil velikankega. A ker je človek kakor je bil njegov prednik, tudi ne more delati čudežev. V kratkem času se pokaže resničnost latinskega reka: »Parturiunt montes — et nascitur ridiculus mus.«

Ker je učiteljev delokrog le majhen, tedaj tudi škoda, ki izvira iz takega postopanja, ni tako velika, kakor če postopa na sličen način nadzornik, katerega delokrog se razširja časih celo čez več okrajev. Ali ni naravnost smešno, če novi nadzornik misli, da je njegovo najnujnejše delo, učiteljstvo pritisniti s tem, da mu poslabša kvalifikacijo skoro brez izjeme, ker hoče namreč pokazati, da njegov prednik, kateremu pa ta novinec ni vreden odvezati črevljev, v dolgi dobi mnogih let ni storil niti toliko, da bi spoznal, da nima tako dobrega učiteljstva, kakor je bilo klasificirano; dalje zabavljati, na kako nizki stopnji je šolstvo v okraju, samo da bi čez nekaj let lahko rekel: »Izdal sem toliko in toliko knjig v pomoč učiteljstvu, sedaj pa je šolstvo izborni. To je le moja zasluga — tako dober in spreten nadzornik sem. — Imenujte me za definitivnega nadzornika in pripnite mi kak križec!«

Namesto da je deželno šolsko oblastvo v dobi ostrih sapic izdalo ukaz, naj se mu predloži seznamek, kaj je učiteljstvo bralo v vsakem minulem šol. letu iz okr. učit. knjižnice, naj bi si rajše dalo predložiti vse kvalifikacije pred nastopom in po nastopu novih okr. šol. nadzornikov, potem kvalifikacije premeščenih učiteljev iz prejšnjih okrajev in iz novih okrajev. Na ta način bi šele zvedelo, kako nečuvne krivice se nam gode.

Ker torej merodajni krogi iz prevelike naklonjenosti do učiteljstva in prevelike skrbi za njega ugled nočejo odpraviti tajne kvalifikacije, naj jo vsaj odpravijo v interesu svojih organov, t. j. c. kr. šolskih nad-

zornikov. Teh potem tista ljuba tajnost ne bo zavajala, ampak primorala, da bodo kvalifikacije pisali na podlagi inšpekcije, seveda ne take — na cesti. Potem tudi ne bodo mogli čez nekaj let reči: »Sedaj je pa meni podrejeno učiteljstvo za toliko in toliko procentov boljše kvalificirano kot je bilo tedaj, ko sem ga prvič nadzoroval.«

Bojimo se pa, da bodo zopet zavrnilo naša izvajanja s stereotipnim: Justament nicht!

A to bo njim samim v največjo škodo!

Absurdum.

II.

»Src nimajo za nas!« je zaklical ob ogromnem pritrujevanju govornik na znanem velikonočnem učiteljskem shodu, in videli smo, kako so se nekaterem stemnili obrazi. In slišali smo to gospodo po hodnikih debatirati; edini so bili v tem, da imajo srca, a so razmere take, da sedaj ne gre itd. To je ona stara pesem.

Kadar pride učiteljstvo s kako prošnjo, takrat ali nimajo denarja ali so pa razmere take. To je usoda prošelj učiteljstva. Človek se ne more dovolj načuditi tej ljubi usodi, ki si ravno nas izbira kot žrtev.

Skoro z indignacijo so odklanjali očitane, da nimajo src — in v črno je zadel tisti, ki jim je zaklical: »Dokažite, da imate srca! Potem vam bomo verjeli.«

Vsi vedo, da je učiteljstvo do skrajnosti izmučeno, da mu sedi blede skrb za tilnikom ter ga duši, da ne more dalje, zmanjkuje mu sape in vsak trenutek je bliže pogina. In tisti, ki trde, da imajo srca za nas — molče. Naša oblastva vedo, v kakšnem obupnem položaju smo, vedo, da smo na kraju pogina, a molče gredo mimo nas, kakor hodijo neusmiljeni ljudje mimo berača, ki kaže svoje rane.

Naše oblasti nam niso ne skrben oče ne ljubeča mati, temveč strog gospodar, ki gleda, da suženj dela, ako pa tudi já, mu ni mar! — To so njih srca za nas! Trde besede, a žal, resnične, in odkrito povemo, da so nam šle težko izpod peresa; ljubše bi nam bilo, ko bi nam jih ne bilo treba zapisati. —

Dokažite nam vendar, kaj ste storili za nas? Ali ne moledujemo že leta in leta, a vi ste molčali takrat kakor molčite sedaj!

Vsak stan ima koga, ki skrbi za stanovske potrebe, ki jih brani in se poteza zanje. A kdo skrbi za nas? Kdo se poteza za nas? Nihče! Zelene mize so le mize potrebnih in brezpotrebnih aktov in žal — mize sodstva, kjer sede ne očetje — ampak trdi sodniki. **To peče in boli!** Pes ima svojega gospodarja, ki se potegne zanj, če se mu godi krivica — a vi molčite in molče gledate naša bedo, ki obuja vašo vest. Mi smo sami in nimamo nikogar, da bi se zatekli k njemu. Sami smo, a sad našega delovanja pa uživata dežela in država. In kaj sta storili za nas? — Nič! Ali se je čuditi, da ste izgubili v nas simpatijo, ki ste jo uživali prej? Ne! Z nezaupanjem vas gledamo — in v to imamo vzrokov več nego preveč. —

Kolikrat čitamo: »Se. Exzellenz der Herr Minister für Kultus und Unterricht empfing die Lehrerdeputation sehr huldvoll und entließ sie in gnädigster Weise« — Exzellenz, behalten Sie Ihre Huld und Gnade für Ihre Schmeichler — uns geben Sie Brot!

Riba smrdi pri glavi. Vlada in država, ki zahtevata leto za letom toliko tisoč in tisoč patriotično navdahnjenih mladeničev-novincev, naj bi tudi skrbela, da ima sluga naroda kaj jesti. Mi ne zahtevamo nič drugega kakor to, kar nam gre po rojstvu, zakonu, pravici in delovanju. Fraze in obljube imejte zase in ne zahtevajte, da bi žejen človek hvalil vodnjak, ki mu ne da vode.

Naša visoka vlada ima za vse dovolj denarja, le za pijačijo kulture ne; zahteva pa trudapolnega in skrajno požrtvovalnega delovanja. Kot plačilo za to dobimo frazo: »Das Bewußtsein der getanen Pflicht ist der schönste Lohn.« — Joj! — Ko bi ta gospoda le hotela ob zavesti živeti! Kaj pa! Visoke plače in mastne dijete — das ist der schönste Lohn! Navdušenje, ki nam je nekda polnilo dušo, gineva, dela prostor resignaciji, oni resignaciji, ki ji je vseeno, jeli dež ali solnce, oni resignaciji, ki začudeno povprašuje: »Čemu smeh? Čemu jok?« A oblastni molče, ker nimajo src! — Sami smo. Nikogar ni tu! Čestokrat beremo: »Die Regierung bringt den Bestrebungen ihr größtes Wohlwollen entgegen«. Puhlica od nog do glave! S takimi frazami nas krmijo, potem pa bodimo navdušeni! Človeku se stiska pest, ko vidi, kako nas porablja za svoje namene, a kadar je treba kruha, ga — nimajo!

Izgublamo ideale — strti, v prahu ležijo — zdrobljeni in poteptani — in tega ste krivi vi, gospoda pri zelenih mizah! Povsod gnev in resignacija. Ako nas je — v prejšnjih letih — pohvalil okrajni ali deželni šolski svet, se nam je to takrat še dobro zdelo in navduševalo nas je za novo delovanje, ker nas niso morile taka skrb in take razmere. A sedaj, če nas hvalijo, se smejemo: »Kaj nas hvalite, plačajte nas!«

Pohvalnih dekretov, prosimo, ne dajajte iz previdnosti, tam potrjujete črno na belem, da delamo — da pridno delamo, a oženem pa, da nismo plačani, kakor zahteva zakon.

Kako bridek smeh šine očetu okolo usten, kadar dobi tak papir. — »Belungsdekret — kaj boš z njim? Naj ti pošljejo rajši nekaj kron ali pa — Hungerdekret«, pravi žena.

»O, tega pa že imam,« se oglasi on z grenkim nasmehom, »samo da so mu dali drugo ime, pravijo mu — Anstellungsdekret.«

Tako daleč ste srečno prijadrali. Ali nimate krasnih uspehov?

Vse ideale ste nam vzeli, in vedno glasneje doni glas: »Plačaj, kar si mi obetal, ko sem vstopil med učiteljstvo!«

Če se izpodtakne kdo izmed nas nad kakim paragrafom, takoj ste za njim kakor starogrško maščevanje, in z vso strogostjo pazite, da ima vsak i svojo piko.

Kaj pa vi? Vi pa že leta in leta kršite zakon, ker ne izpolnujete § 55. ter s tem zanemarjate svojo dolžnost; a nihče vas ne graja, nihče vas ne prime za tilnik. Die großen Schelme läßt man laufen, die kleinen hängt man. — Vi vsi od Poncija do Pilata, od Ljubljane in do Dunaja bi morali zaradi § 55. že davno na zatožno klop. Vederemo! Kdo vas bo pa silil, če vas ni volja.

Tako smo srečno priveslali kraj prepada, ki nas — po vaši krivdi — preti požreti! Tonemo in ginemo, a vi nimate src! — Rimski gladiatorji so pozdravljali cesarja: »Morituri te salutant.« — Mi pa, ki stojimo ob kraju prepada, vam kličemo umiraje: »Morituri vobis blasphemant.«

Pisarna

za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer.

XX.

Vprašanje: Usposobljen sem za šole s slovenskim učnim jezikom. Ali morem dobiti voditeljsko mesto na kaki štirirazrednici na Kranjskem? Nekateri tovariši pravijo, da — ne, jaz pa pravim, da — da! — Nekateri tovariši zamenjavajo učni jezik s predmetom. Na naših štirirazrednicah je povsod — razen Kočevja — nemščina kot predmet, a učni jezik je vendar — slovenski, zaraditega sem mnenja, da lahko dobim mesto voditelja na kaki štirirazrednici. Kakšno je Vaše mnenje?

Gladež,

nadučitelj na trirazrednici.

Ker ni na to vprašanje tako lahko odgovoriti, smo se informovali na dveh straneh in dobili tudi dva različna odgovora.

I. odgovor: O tej stvari ni nikjer nič določnega zakonitega navedeno. Moje osebno mnenje je to, da dotični učitelj ne more dobiti nadučiteljskega mesta na štirirazrednici, ker ni usposobljen, da bi mogel nadzorovati, kako drugi učitelji poučujejo nemški jezik po raznih razredih. Tedaj bi tudi ne mogel izpolnovati dolžnosti, ki jo voditeljem na štirirazrednicah nalaga § 34. odst. 2. šolskega in učnega reda.

Dohtar Rován.

II. odgovor: Ker ni o tej stvari nikjer nič določnega zakonitega, mora na vsak način veljati to, kar svedoči izpričevalo: »Usposobljen za šole s slovenskim učnim jezikom«. To pa niso samo enorazrednice, dvorazrednice in trirazrednice, ampak tudi naše štirirazrednice, saj je tudi na teh učni jezik — slovenski, nemščina pa le predmet in ne učni jezik. Za ta predmet si pa izprašan — kar znači tvoje izpričevalo — kakor si izprašan iz računstva, zemljepisja itd. In če si sposoben zdaj na trirazrednici nadzorovati pouk v računstvu, zemljepisju itd., si tudi sposoben, da nadzoruješ pouk v nemščini kot predmetu. Za zemljepisje, računstvo itd. ni treba voditelju večrazrednih šol imeti posebnega izpita, ravnotako ne za nemščino kot predmet. Tudi deželni šolski nadzornik bi n. pr. ne smel nadzorovati fizike, kemije itd., če je izprašan samo iz latinščine in grščine. Logično bi bil tudi n. pr. v Ljubljani nemogoč okr. šol. nadzornik, ki ima izmed vsega ljubljanskega učiteljstva najmanj študij.

Po mojem mnenju bi bilo krivično, ako bi ne dobil službe voditelja štirirazrednice. Ako dobiš odgovor, da ti ne dajo službe iz tu razpravljanega vzroka, se pritoži do zadnje inštanice, da se ta zadeva temeljito in končnoveljavno razjasni!

Dohtar Ribež.

Ponavljalna šola na Kranjskem.

Deželni šolski zakon z dne 28. februarja 1874. določa, da napravijo povsod tam ponavljalno šolo, kjer traja dolžnost šolskega obiskovanja do izpolnjenega 12. leta, t. j. na vseh ljudskih šolah po kmetih. Drugod traja doba šolskega obiskovanja do izpolnjenega 14. leta. Ta zakon je bil narejen z namenom, da olajša šolsko dolžnost zadnji dve leti, vendar pa principa državnega šolskega zakona o osemletni šolski dolžnosti ne krši. Že večkrat smo imeli priliko, da smo v svojem listu označili svoje mnenje glede ponavljalnih šol. Deželno slovensko učiteljsko društvo je tudi že poslalo

vlogo na dež. šol svet, kako bi bilo ponavljalno šolo preosnovati, da bi donášala več dobička. Vsi ti naši glasovi niso našli poslušnih ušes. Deželni šolski svet kranjski je celo z ukazom z dne 25. februarja 1902, št. 709 a), grešil proti določilom že imenovanega deželnega zakona z dne 28. februarja 1874., po katerem se mora začeti pouk na ponavljalnih šolah z novembrom. In zakaj? Ko je bil izdan ta zakon, se je začelo šolsko leto po vseh šolah po kmetih z novembrom in to iz enostavnega vzroka, ker po kmetih manjši otroci ves oktober pasejo, večji pa pomagajo pospravljati poljske pridelke. Iz istega vzroka je tudi določen začetek ponavljalni šoli z začetkom vsakdanji šoli, t. j. z novembrom.

V zadnjih 10 letih so začetek šolskega leta po kmetih uravnali po začetku šol po mestih, s tem pa ni bil izpremenjen začetek ponavljalnim šolam, v katerih traja po § 1. že večkrat citiranega deželnega zakona pouk od novembra do konca marca, torej pet mesecev. Ker ukazuje dež. šol. svet z odlokom iz l. 1902., da je začeti ponavljalno šolo s šolskim letom vsakdanje šole, je s tem ovržena meni nič — tebi nič prejšnja zakonita določba, a vsakoletna doba ponavljalnih šol neenakomerna. Nekateri šole začnejo pouk s 1. septembrom, druge s 15. septembrom — torej traja po takih krajih sedaj ponavljalna šola po sedem, oziroma po 6 in pol mesecev, dočim ima trajati po dež. zakonu le zimske mesece. Pozivljamo naše krajne šolske svete, naj se nemudoma s prošnjami obrnejo na dež. šol. svet, da razveljavi svoj ukaz z dne 25. febr. 1902. in v smislu deželnega zakona z dne 28. februarja 1874. določi, da se začne pouk na ponavljalnih šolah z novembrom.

Vročinske počitnice.

S Štajerskega nam piše prijatelj: Da bi nas kranjski tovariši ne zavidali po nepotrebnem in da bi se »Tovariševo« uredništvo v svoji gotovo uspešni molitvi spomnilo tudi nas, objavljam tukaj odlok, ki smo ga prejeli ravno kar:

Zl. 1154

Bezirksschulrat Cilli, am 20. Juli 1904.

An alle Ortsschulräte und Schulleitungen des politischen Bezirkes Cilli.

In Erledigung mehrfacher Anfragen wird unter Hinweis auf die Anordnung des Erlasses des k. k. Landesschulrates vom 4. Juli 1891, Zl. 4386, und im Sinne des Ministerialerlasses vom 29. Mai 1886, Z. 10.253, und vom 28. Februar 1887, Zl. 21.644, zufolge Erlasses des k. k. Landesschulrates vom 28. Juli 1900, Zl. 6231, allen Ortsschulräten und Schulleitungen eröffnet, daß sogenannte Hitzferien für die Volksschulen auf dem Lande bis auf weiteres nicht statthaft sind.

Der Vorsitzende: Apfaltrern m. p.

Opomba uredništva: Naša molitev velja torej tudi za Štajersko. — Lepo se nam zdi, da so naša šolska oblastva toliko vneta za zdravstvo mladine. Zato pa tudi tako naglo izvohajo paragraf ali odlok, ki pospešuje šolsko higijeno. Te usmiljene ljudi bi bilo treba v zahvalo za njih človekoljubje nagnati v sedanjih pasjih dneh v nabitopolne šolske sobe. V prijetno dušljivem, po izhlapevajočem znoju dišečem zraku, ki je brez dvoma najboljši pospeševalec mladega zdravlja, bi se morda tudi tem birokratom zagabilo dlakocepljenje torturskih odredb.

Kritikujoči glasovi.

Učiteljstvu v vednost in — juristom v premislek.

»Slovenski Narod« je priobčil dne 20. pret. mes. to-le notico: Neko šolsko vodstvo na Vipavskem je naznanilo kmeta sodišču, ker je prišel v šolsko sobo ter samovoljno vzel iz šole svojega sina, izgovarjajoč pri tem besede, ki so bile že same na sebi vtikanje v uradno poslovanje. Učitelja takrat ni bilo v šolski sobi, ker je slučajno obedoval, postavil je pa za svoje odsotnosti nekega učenca kot pazitelja. — Slavnoznani diktator dr. Polenšek se je postavil na stališče, da učitelj ni uradno posloval, ker ni bil takrat navzoč, ergo se kmet tudi ni vtikal v uradno poslovanje in — zato je bil oproščen. — Učenčev oče ni torej zakrivil prav nobenega prestopka, ker je prišel v šolsko sobo, kjer nima nič opraviti in ni storil prav nobenega pregreška, ker je dečka samovoljno vzel iz šolske sobe in se ni prav nič vtikal s svojimi drznimi besedami še posebej v uradno poslovanje. — Ubogi učitelj, ki si slučajno bolan, varuj se, zakaj po najnovejši polenškijadi ti bo lahko pobral vsakdo brez kazni vse zaprte otroke, ko boš odsoten opravljal svojo telesno potrebo ali pa si boš moral pomagati kako drugače... Ker ne vemo, ali je vložil zastopnik državnega pravdnistva v Vipavi zoper to čudno razsodbo priziv ali ne, opozarjamo na tozadevni akt — državno pravdnistvo v Ljubljani. In to toliko bolj, ker bi mogla najnovejša polenškijada, ako bi obveljala, učiteljstvu občutno škodovati — v gotovih slučajih.

Dne 23. pret. mes. je objavil imenovani list pod enakim naslovom še to-le: Na pod tem naslovom prijavljeni dopis mi je najprvo omeniti, da se nikakor nočem zavzemati za »staroslavnega diktatorja«, pač pa stvar nekoliko objektivno pojasniti iz svoje in drugih dejanske izkušnje. — Že pred 20 leti se je primeril čisto enak slučaj kolegi F. J. na D. Slučajno sem bil navzoč, ko ga je na njegovo pritožbo tedanji učiteljstvu jako naklonjeni okr. glavar in potem še okr. šolski nadzornik poučil, da se nikakor ne moreta potegniti zanj, ker otrok ni bil pod primernim nadzorom. Oba sta ga zagotovila, ako bi se še kdaj to primerilo, in če bo otrok pod primernim (t. j. učiteljevim) nadzorom, da naj stvar takoj naznani in izročila se bo sodniji. — Neki že pred 8. leti umrli kolega je moral prvi slučaj tudi mirno prenesti, ko je pa drugič otroka pridržal pod primernim nadzorstvom, je bila stranka zaradi predrznosti in jezikavosti obsojena na 14 dni zavora.

Jaz sem pred 6 leti dvakrat premišljeno mirno pretrpel, da se mi je otrok, četudi se je z vsemi štirimi branil, izgrda odvedel iz šole. V tretjič sem takoj koncem 2. ure staršem naznanil, da bo otrok eno uro v šoli pridržan. Ker je bil nasprotnik silno mogočen vaški magnat, je menil, da imam strah pred njim; toda srečno se je ujel. Za vse slučaje sem naprosil dva kolega, da sta po urah ostala v učilnih sobah. Ko je stranka vsa besna prihrumela po otroka, sta stopila kolega, pogovarjaje se, v vežo in sta mirno poslušala vse zmerjanje in zabavljanje. — Ko se je tretji akt zabave vršil pred sodnijo in je nasprotna stranka imela preoster jezik, ji je rekel sodnik, da imajo za preostre jezike ostre škarje, s katerimi se dajo za vselej jeziki prikrajšati. Stranka je seveda še bolj jezik brusila, nakar je sodnik res vzel škarje v roko in ji jezik prikrajšal za celih 21 dni. — Stranka si je hotela jezik »prištukati« z rekurzom, pa ni šlo in ni šlo. Najlepše pa je bilo to, da je pozneje sama izjavila, da je bilo prav,

ker smo ji tako imenitno jezik prikrajšali. Pomagaj si sam in pomagajo ti drugi!

Od več znanih mi slučajev hočem omeniti še naslednjega. — Pred dobrim letom je pridržal neki katehet več dečkov ponavljalne šole. Ako je človek že 2 uri v šoli, se ne more ubraniti neizogibnim človeškim nadležnostim. In kakor nalašč je stal oče v šoli pridržanega dečka pred šolo in čakal nanj. Ko zve od otrok, kako in kaj, stopi urno v učilnico in odvede otroka z običajnim zabavljanjem. Sicer se je katehet jezil, ali končno sem ga vendar prepričal, da otrok ni bil pod primernim nadzorom, četudi je bil »ključ zasukan«. Na vso jezo je izpustil še druge otroke, potem pa sva ugibala in uganjala modrost, kako naj se tolmači § 24. »pridržek v šoli s primernim nadzorom«. Da bi smeli šolski otroci nadzorovati šolske otroke, se nisva strinjala in se še danes ne, ker se iz takega nadzora izcimlja denuncijanstvo in ne samo sovraštvo med samimi otroki, marveč tudi med starši.

Kako je tolmačiti »pod primernim nadzorom«, ako učitelj noče obenem samega sebe z zaporom kaznovati, bo postavodajalcu samemu najbolje znano. Ne kaže torej drugega, nego uradnim potom iskati poučila pri okr. šol. svetih, ki se bodo gotovo drage volje obrnili glede nadaljnega pojasnila na dež. šol. svet. Tudi gg. okr. šolski nadzorniki bi gotovo radi šli učiteljstvu v tej kočljivi zadevi na roko, da bi se povoljno rešila, ali kaj, ker se zakon da le zakonitim potom zopet razveljaviti. Sploh pa zapiraj neposlušne in zanikarne otroke takrat, ko imaš čas ali kaj dela v šoli, najbolje po celo uro in ob takem času, ko jih starši najbolj potrebujejo. Potem bodo starši že sami skrbeli za »primerni nadzor«. Ako bi otrok ne hodil potem redno v šolo, naj pa starši trpe. — Če se je v krškem okraju napravil red, zakaj bi se v vašem ne?

Dopisi.

Kranjsko.

Iz Ljubljane. Okrajna učiteljska skupščina. Letošnja okrajna učit. skupščina slovenskih šol ljubljanskih se je vršila dne 16. junija v telovadnici I. mestne šole. Ker je c. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier zaradi živčne bolezni na dopustu, vodi konferenco c. kr. deželni šolski nadzornik gospod Frančišek Levec, ki vse prisotne toplo pozdravi, osobito pa mestnega župana Hribarja. Med zborovanjem vstopi tudi cerkveni zastopnik v ces. kr. mestnem šolskem svetu, stolni kanonik dr. Andrej Karlin.

Na predlog nadučitelja Dimnika se soglasno volita za zapisnikarja Marija Grošelj in Vendelin Sadar, za overovatelja pa Al. Kecelj in Janko Likar.

Predsednik prebere po prezenčni listi a) člane, ki jim je dolžnost, udeležiti se konference in imajo pravico voliti ter smejo voljeni biti;

b) ki imajo samo posvetovalen glas.

Ker je okrajni šolski nadzornik Maier danes odsoten, odpade nadzornikovo poročilo.

Predsednik preide tedaj takoj k uradnim razpisom.

Na željo prisotnega mestnega župana prebere nadučit. Dimnik svoje ad 9 dnevnega reda označeno poročilo: »Koliko je ljubljansko ljudsko šolstvo v zadnjem

času napredovalo in česa je treba, da bi napredovalo tudi v prihodnje?*)

Poročilo je zbrano učiteljstvo med poročanjem in koncem poročila splošno odobravalo.

Predsednik preide k podrobni razpravi, ker se k splošnemu poročilu nihče ne oglasi ter prebere prvo resolucijo:

»Ker so razmere v kranjskem deželnem zboru take, da ni upati, da bi se v bližnji bodočnosti v deželnem zboru povišale plače, se visoka vlada naprosi, da naredbenim potom poskrbi učiteljstvu povišanje plač.«

Predsednik ne priporoča resolucije, ker bi bilo vsako glasovanje brezuspešno. Dežela plačuje učiteljstvo in država ji ne more ukazovati, da bi takoj in po njeni želji plačevala učiteljstvo. Vlada samo lahko posreduje, a ukazovati ne sme.

Poročevalec priporoča § 14., s katerim se da jako veliko nemogočega mogočim narediti, na kar mu predsednik pojasni, da deželni vladi ni omenjeni § 14. na razpolago.

Učitelj Režek pravi, da se naj resolucija, če že na drug način ni nikakor mogoče, vsaj v toliko izpremeni, da se vlada še enkrat in to pot z vso močjo zavzame za povišanje učiteljskih plač. Po predsednikovem pojasnilu, da je dež. šolski svet z znanim nasvetovanim 25% povišanjem storil, kar mu je bilo mogoče, in da bo tudi v prihodnje se vedno zavzel za povišanje, se oglasi mestni župan Hribar k besedi. Njegovo mnenje je sledeče:

Vsako glasovanje v tem oziru bi bilo res brezuspešno, s § 14. tudi ni nič, ker se ne razteza na deželni zbor, deželni šolski svet je pa tudi storil, in vem, da bo storil, kar mu bo mogoče, zato naj se nikar še enkrat ne sili v to. — Najumestneje bi pa bilo, če učiteljstvo v svojih uradnih konferencah deluje na to, da naj država plačuje učiteljstvo. Če nadzoruje šole, naj tudi plača učiteljstvo. Dežele same ne morejo vsega brez državne pomoči vzdrževati. Res, prvokrat bo morda brezuspešno, drugič morebiti tudi. A vendar če država vidi, da učiteljstvo vseh dežel ne miruje, in da je nazadnje vendar najbolj umestno, če vzame učiteljstvo v svojo režijo, naredi konec vsemu in podržavi šolo.

Stvar se je že pred časom razmotrivala, a padla, ker se je reagiralo na posamezne stranke. Učiteljstvo je kolikor toliko odvisno od posameznih strank, v državnem zboru so iste v večjem pomenu, zato je veliko koristnejše za učiteljstvo, če je odvisno od kake večje kakor pa manjše struje. Do izdatnega poboljška se pride le na ta način. Sam s svojo stranko je vedno za korenito izboljšanje, a kaj pomaga najboljša volja, ker zaradi znanih razmer v dež. zboru isti ne pride do nikakega uspešnega in rednega dela. Edina rešitev je tedaj glas v okr. konferencah: Država plačuj učiteljstvo!

Poročevalec na dana pojasnila umakne svoj predlog glede § 14.**)

K drugi resoluciji: »Ljubljansko učiteljstvo naj se radi neznosne draginje v mestu, kakor so sedaj kateheti, uvrsti v I., oziroma II. plačilni razred« — govori zopet župan:

Tudi to sodi pred deželni zbor. Gotovo je umestno, da se ljubljanskemu učiteljstvu pomaga. Treba je pa stvar tako izvesti, da učiteljstvo na deželi ni prikraj-

*) To poročilo smo že priobčili.

Uredn.

**) Kaj pa § 55. drž. šolskega zakona? Ali tega vlada ne pozna? Njena dolžnost je, da temeljem tega § preskrbi učiteljem boljše gmo-

Uredn.

šano,*) kar bo pa le mogoče pri temeljitem premenu dosedanjih prejemkov. Gotovo je, da ljubljansko učiteljstvo pri znani visoki stanarini in neznosni draginji ne more izhajati, zato mu želi, da se mu skoro odpomore.

Tudi predsednik omeni, da je po drugih kronovinah učiteljstvo v glavnih mestih izdatno bolje plačano kakor po deželi.

Predlog se soglasno sprejme.

Tretjo resolucijo: »Mestni šolski svet izposluj zopet božične počitnice!« pojasni župan Hribar, da sta obč. svet in mestni šol. svet že enkrat stopila pred deželni šolski svet v tej zadevi, a brezuspešno. Mestni šolski svet ne odneha in zopet potrka ista na vrata. Razlogov ne navaja. Znano je pač vsakemu, kaj ima mladina v istem času in kaka mora biti zaraditega pozornost pri pouku.

(Konec.)

Štajersko.

Uradna učiteljska skupščina za okraj Rogatec se je vršila dne 18. julija v nemški šoli rogaški. G. predsednik, Janez Dreflak, jo otvori ob 8. uri zjutraj. Za svojega namestnika imenuje g. učitelja Kita od Sv. Križa tik Slatine. Zapisnikarjem sta bila izvoljena gg. K. Wretzl in Ferner, oba učitelja nem. šole v Rogatcu. Prvo točko je tvoril učni nastop iz petja. Vodil ga je učitelj Ferner v zadovoljstvo navzočnikov. Nato je razlagal g. Druzovič pomen petja za šolo in ljudstvo. Priporočal je novo metodo tega predmeta in jo tudi utemeljeval v svoji razpravi. Razgovora se je udeležil ravnatelj mariborskega učiteljskega, g. Schreiner. Stavki g. referenta so se soglasno sprejeli.

Kot druga točka dnevnega reda je bilo vprašanje: »Preiskovanje duševnega obzorja učencev prvoletnikov.«

To je jako zanimivo in prepričevalno obravnaval gosp. ravnatelj Schreiner. Prinesel je s seboj table, iz katerih se je razvidelo, s kakšnim uspehom so se že taka preiskovanja na drugih šolah vršila. Za svoje predavanje je žel burno odobravanje.

Zanimivo je bilo poročilo g. predsednika.

Nato je sledilo podavanje: »Kaj je na večrazrednicah ukreniti, da se zagotovi uspešno, vzajemno delovanje učiteljstva?« O tem je poročal g. Sotošek iz Žetal. Poročilo je bilo sestavljeno na podlagi izkušenj, ki si jih je poročeval nabral v šol. življenju. Stavki so bili vsi sprejeti. Potem so prišla še različna poročila, kakor o šolskih vrtih, o uporabi učit. knjižnice itd.

Konec so tvorile nekatere volitve.

Društveni vestnik.

Štajersko.

Ormoško okrajno učiteljsko društvo zboruje dne 4. avgusta t. l. v ormoški slovenski šoli po naslednem vzpo-redu: 1. Zapisnik. 2. Društvena poročila in dopisi. 3. Poroča g. M. Šalamun o letošnji glavni skupščini »Zaveze« v Postojni. 4. Podava g. Ant. Kosi o higieničnem kongresu v Norimbergu. 5. Nasveti in predlogi.

Popoldne je prva pevska vaja za koncert, ki ga priredi naše učiteljsko društvo meseca septembra v Ormožu. — Začetek zborovanja ob 9. uri dopoldne.

K polnoštevni udeležbi vabi načelnštvo.

*) Ta zahteva se more in sme izvesti samo na ta način. Dru-gače to nikakor in nikoli ne pojde!

Uredn.

Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v četrtek dne 4. avgusta t. l. ob 1/2 11 uri dopoldne v Konjicah po sledečem vzporodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o »Zavezinem« zborovanju. 4. Pogovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 5. Vprašalna skrinjica. 6. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Gornjegrajsko okrajno učiteljsko društvo zborovalo je 3. julija t. l. na Ijubnem. Navzočih je bilo 10 učiteljev — od dveh odsotnih eden opravičen — in 11 učiteljic — odsotna ena opravičena — ter kot gostje g. Čulek iz Št. Jurja na juž. žel., tačas v Mozirju, gđc. Wudler, učiteljica žen. roč. del, in pet učiteljskih sopro, namreč gospe: Burdian, Kelc, Kocbek, Terčak in Wudler. Kot gost je prisostoval zborovanju tudi g. Cvetko, tehnik od Male Nedelje pri Ljutomeru.

Po jedrnatem nagovoru g. načelnika, v katerem je poudarjal slogo in edinost, ki vlada med nami, in po prečitaniu ter odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja sta poročala delegata Kocbek in Šijanec o letošnji skupščini »Zaveze« v Postojni, na kar se obema izreče zahvala ter se jima poviša običajna potnina.

V daljšem predavanju je razpravljal nadučitelj g. Kocbek o načrtu za sestavljanje in spisovanje krajevnih kronik. Na občo željo je obljubil poročevalec svoj spis priobčiti v »Popotniku«.

Pri točki: »Predlogi in nasveti« se je razgovarjalo o znani polemiki med »Domovino« in celjskimi učitelji. Sklenila se je soglasno resolucija, ki se vpošlje načelnikstvu »Zveze« v Celju. Ker ta resolucija ni namenjena javnosti, zato je tukaj ne priobčimo.

Na predlog g. Praprotnika smo sklepali, kaj storiti glede odprave III. pl. razreda.

Prihodnje zborovanje bo v Gornjem gradu meseca avgusta.

Konjiško učiteljsko društvo je imelo svoje redno zborovanje dne 10. julija v Konjicah. Razen dveh, ki ju nimamo navade pogrešati, smo se zbrali polnoštevilno; da bi bila znala za interesanten program, bi izvestno tudi njiju ne bilo manjkalo. Gospod predsednik pozdravi prisotne člane, osobito pa drage nam celjske goste, tov. Schmoranzerja, Voglarja in Krajnc, ter nam predstavi novega člana, gospico Olgo Schindler iz Prihove. Nato nam je predaval gosp. tov. Schmoranzler o novodobnem risanju in nam natančno za vsa šolska leta očrtal snov in tudi pot, ki nam ga je ubirati, da doženemo res sedanjí moderni smoter. Da bi nam pa pokazal, da nova metoda ni nedosegljiv ideal, nam je prinesel s sabo risbe svojih učencev prvencev, ki nam niso samo dokazali istinitosti, temveč nas naravnost napolnili s čudom, da je možno okorne roke privedi do take dovršenosti in mlade umetnike do tako finega umetniškega naziranja. Risbe na pamet z barveno kredo kakor tudi s čopičem po naravnih predmetih so nas kar presenetile. Iskrena naša želja je, da bi g. veččak svoja načela, neoplašen zaradi mnogih sličnih del, ki dan za dnevom kar preplavljajo učiteljstvo, objavil v naših strokovnih listih!

Burno pohvalo je žel g. predavatelj za svoj trud.

Druga točka vzporeda je bilo razmotrivanje našega stališča napram pozivu »Zveze« zaradi njenih diferenc z »Domovino«. Navzoči odbornik »Zveze«, g. tov. Krajnc, se je prav gorko zavzel za ravnanje »Zvezinega« vodstva in nas izkušal prepričati, da je isto bilo moralno zavezano, storiti znane korake. Temu je ugovarjal g. tov. L. Serajnik jun. ter dokazoval, kam bi nas privedla takšna brezobzirna taktika. Po živahni debati se je slednjič sprejel njegov predlog, da se naj o tej košljivi točki sicer solidarno, a vendar previdno postopa. Ker sta ti dve točki zavzeli toliko časa, da je bilo nemogoče ves program izčrpati, se je ostalo preložilo na prihodnje, izredno zborovanje, ki se vrši v to svrhu meseca avgusta v Konjicah. Na pogovor pridejo konferenčne teme, (ki jih bodo že sigurno imeli nekateri tovariši dodelane in in jih naj prinesejo s seboj,) kakor tudi poročilo delegatov o »Zavezinem« zborovanju. Ker bodo stvari velevažne, je upati, da ne bo tega zborovanja nihče zamudil. Da se vidimo vsi!

Savinjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 24. julija na Vranskem. Zborovanja se je udeležilo 17 članov ter gosta gđc. Piano ter jurist g. Koderman.

Glavna točka dnevnega reda je bil pogovor glede »Lehrerbunda«. Pri zborovanju dne 18. svečna smo sklenili, da ostanemo še pri »Lehrerbundu«, ne zavežemo se pa naročiti na njegovo glasilo »Schul- und Lehrerzeitung«. Nato se je nekdo razkoračil v imenovanem listu ter začel udrihati po našem društvu. Uredništvo pa je pristavilo opombo, da izključi vsakega, kdor se temu ne vda, naj bo potem samo eden ali pa sto.

Z ozirom na to, da se moramo slovenski učitelji tesno okleniti domačih učiteljskih organizacij ter da je naša dolžnost, da izdatno podpiramo svoje liste in ker nam je dal »Lehrerbund« že takorekoč moralno brco, je društvo soglasno sklenilo, da izstopi iz »Lehrerbunda«.

Vodstvo »Zveze štajerskih učiteljev in učiteljic« pozivlja učit. društva, naj se posvetujejo pri zborovanjih o polemiki, ki se je začela med »Zvezo« in »Domovino«.

Po zborovanju se je zbralo učiteljstvo na vrtu gostilnice »Slovan«, kjer se je vršil koncert »Vranske Vile« in kamniške »Lire«, ki je napravila ta dan izlet na Vransko.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v Kobaridu dne 4. avgusta t. l. ob 9. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. pravne razmere učiteljstva, 4. poročilo blagajnika, 5. volitev novega odbora. Gruntar, predsednik.

Književnost in umetnost.

»Popotnik« ima v 7. števil. tole vsebino: 1. Dr. Pribil: Modelovanje v ljudski šoli. — 2. V. Pulko: Samatologija v ljudski šoli. — 4. Fr. Kocbek: O načrtu za sestavljanje krajevnih opisov. — 4. Književno poročilo. — 5. Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

»Zvonček« ima v 8. števil. tole vsebino: 1. Sremski mučeniki. E. Gangl. Legenda. — 2. Večer za vasjo. Vida. Pesem. — 3. Anica. Andrej Rapè. Povest s podobo. — 4. Žarček. Marija Zopfova. Bajka. — 5. Mačka na peči. Ivo Trošt. Povest. — 6. Žena, ki je ukradla ščip. Ivo Trošt. Bajka. — 7. General Laudon. Fr. N. Zgodovinski spis. — 8. Ali imaš še mamo? Fran Voglar. Povest. — 9. Igraj kolce! Podoba. — 10. Junak. Leon Poljak. Pesem s podobo. — 11. Breze. E. Gangl. Legenda. — 12. Orel in črv. E. Gangl. Basen. — 13. Zajčkali smo se. Ivo Trošt. Povest s podobo. — 14. Kresna noč. Vida. Pesem. — 15. Pouk in zabava. Besedna naloga. Slava J. — Vsak po svoje. — Pogreznjena gora. — Zaklad v morju. — Prebivalstvo v Zedinjenih državah. — 48.000 metuljev. — Orel je odnesel otroka. — Najdragocenejše zbirke poštinih znamk. — Jeziki ruskega carstva. — Iz šole. — Najljubša jed. — 25 ur. — Dobro je računil. — Rešitev.

Knjižnica za mladino. Izdaja »Goriška tiskarna« A. Gabršček v Gorici. Ali res zaspi spanje naše — brezbriznosti? Gosp. Gabršček mi zopet piše iz Gorice med drugim o »Knjižnici za mladino« tudi to-le: »Kar se tiče »Knjižnice za mladino«, sem povsem obupal, da bi mogel premagati dosedanje mlačnost učiteljstva! — Letos sem dobil od »Narodnega sklada« 200 K in od »Gor. ljud. posojilnice« 200 K za knjige otrokom v Gorici in gradiščanskem okraju. Nekaj je kupilo »Posojilno društvo« v Ptuj — vse drugo ni vredno piškavega orehal Naj oglašam in trosim še toliko, ne dobim zagotovila izven Goriške za 50 iztisov.

Cela Kranjska ni dala toliko, da bi bil le urednik plačan — pa zahtevajo že prispevke za »Zavezo«. — Naj se ostala Slovenija odzove tako kakor Goriška, pa bo dobivala »Zavezo« do 1000 K na leto! Od 4 knjige je to pač ogromna vsota! In vendar! Pri 2000 naročnikih je to močel! Na Goriškem je bilo nad 200 naročnikov, a tu je

Slovencev komaj $\frac{1}{10}$. Vsi ostali niso dali 200 naročnikov! Pa naj človek zalaga in lovi potem leta in leta svoj denar.»

Lamentacije, same lamentacije, ki pa žalibog zaležljavo prav toliko, kakor če zaženeš Žida v pekel. Tukaj treba radikalnega zdravlila, in sicer naj izdela to zdravilo-mazilo gosp. Gabršček v Gorici sam. Izda naj in razpošlje vsem šolam pred koncem vsakega leta, ko se sestavljajo proračuni kraj. šol. sveta na Slovenskem, izkaz, obsegajoč:

1. s popolnim imenom in posebnim oznamenilom vse šole, ki so naročene na imenovano knjižnico od začetka;

2. s popolnim imenom in drugačnim oznamenilom vse šole, ki imajo imenovane knjižnice vse zvezke, pa niso naročnice od začetka;

3. s popolnim imenom vse šole, ki so sploh naročene na »Knjiž. za mladino«, brez ozira na število zvezkov.

Izkaz bodi sestavljen v istem redu, kakor so razvrščene šole v Primožičevem »Ročnem zapisniku«. To bo lepa — pozitivna slika naše delavnosti; negativno, žalostneje si pa lahko sestavi in ogleda vsakdo sam, če potem primerja Gabrščkov izkaz in Primožičev zapisnik. O, koliko bo praznih linic!

In vendar smo zrahljali tla »Zvončku«. Kako? Vrgli smo ga takorekoč že pred rojstvom v vse šole vsaj na Kranjskem. Uredništvo »Učit. Tovarisa« in »Zvončka« pa še danes rado pošklili postrani na tiste šole, ki nimajo imenovanega mladinskega lista. Zato nadaljujem: »Knjižnica za mladino« najprej v vse šole na Slovenskem! S šolskega ognjišča bo dohivala prijateljev in privatnih naročnikov. Kaj pa z drugo polovico eksperimenta z zdravilom? Kdo naj maže? Učiteljstvo samo z »Zavezo« na čelu. Ako je »Zavezi« kaj do onih 1000 K na leto in še več do tega, da v razvitem mladinskem slovstvu odseva naša stanovska zavest, naj naroči, zabiči načelnikom okrajnih učit. društev, da redno ob vsakem društvenem zborovanju primerjajo Gabrščkov izkaz s Primožičevim zapisnikom in opozarjajo one počasne duhove, da se spomnijo tega podjetja vsaj — ob enajsti uri.

Napredek mora biti viden. V nekaj letih bi bila tudi na ta način naročena vsaka šola vsaj na en iztisk, pozneje tudi na več, in privatni naročniki ob taki razširjenosti podjetja tudi ne bodo izostali.

Častno obljubo se mora zavezati vsak šolski voditelj, čigar šola še ni naročena, da v prihodnjem izkazu ne bo več pri njegovi šoli režala iz negativne slike — brezbriznost.

Nato mora delati naša dična »Zaveza«, ako si hoče ohraniti pravico tirjati od podjetja svoj delež.

To sicer močno diši po reklami. Ali nič ne de. Vse drugače znajo svoje publikacije spravljati v šole češki učitelji ali Nemci ali pa recimo — naša »Družba sv. Cirila in Metoda«, naši nasprotniki klerikalci. Klin s klinom! Danes vsakdo bje boj za obstanek, moč je pa le v združenju.

Zato upam, da bosta oba činitelja slušala moj nasvet: Gosp. Gabršček naj izdela mazilo, a »Zaveza« naj v svoj gmotni dobiček in v znak naše samozvesti, da zmorem tudi to v svojih močeh, marljivo maže in moralno sili druge, da bodo mazali vztrajno in povsod.

Brez reklame ni nič.

V Tomišlju, 31. julija 1904.

Ivo Trošt.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Tvrdba Fr. Ks. Souvan v Ljubljani 61 K 24 h; »Bralno društvo« v Dol. Logatcu 40 K kot čisti dohodek koncerta z dne 10. julija t. l.

Kolekta poštnih znamk za učiteljski konvikt. Štajerski tovariši so se začeli jako zanimati za učiteljski konvikt, nekateri kar sami naročajo pri blagajniku »kolekte«, na katere potem pridno nabirajo znamke. Le tako naprej! Tovarš z Dolenjske, službujoč v bolj zapuščenem kraju, piše: »Ker pri nas ni takega ljudstva, ki bi se zanimalo za učiteljstvo, zato Vam iz svojih skromnih dohodkov pošljem pri-

ložene znamke v dokaz, kako iskreno želimo učitelji na kmetih, da bi čimprej stal naš »konvikt« pod streho. Če bo vse slovensko učiteljstvo tako vneto za konvikt, kakor je ta vrli tovariš, smemo trdno upati, da bomo ob 25letnici naše »Zaveze« zborovali že v lastnem domu. Bog daj!

Rezervni fond. Gospod Val. Zavrl, nadučitelj v Begunjah, je nabral pri okr. učit. konferenci dne 14. pret. m. 25 K 50 h. Darovali so: gospa Oman, gospice Kalmus, Kappus, Rajer in gg. Jos. Ažman, Bregar, Gerčar, Guštin, Humek, Jaklič, Jensko, Kalinger, Korošec, Matajc, Rihteršič, Rus, Šemrl, Zavrl, Zupančič in Žirovnik à 1 K; M. Razinger in A. Novak à 60 h; Fr. Jeglič 50 h; gospice: A. Ažman, Domianovič, Pogačnik, Zemljan in gg.: Baraga, Kocijančič, Labernik, Markošek in Petrovič à 40 h in M. Hacin 20 h.

Učiteljska 25letnica. Jubilanti in njih prijatelji, ki izlete dne 3. avgusta v Vintgar in na Bled, se peljejo z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 7:05 zjutraj in dospe v Javornik ob 9:14.

Katehet Oswald se poti in trudi v »Slovincu«, da bi ovrget to, kar smo pisali v zadnji številki o pogrebu pokojnega ravnatelja Pirca. Da ni ropotanje prečastitega gospoda kateheta brez osebnosti, se razume ob sebi. To je klerikalna manira. S tem, da hoče »Slovenec« dokazi obratno, je najlepše dokazano to, kar smo pisali mi. Torej pikal — Pri tej priliki bi se drznili pohlevno omeniti, da nekateri prečastiti gospodje kateheti malo preveč politikujejo in se nekoliko premalo brigajo za verouk. Zatorej se nam prav nič čudno ne zdi, če ni vse tako, kakor bi moralo biti. Verouk je dolga vrsta abstraktnosti, zato je ta pouk jako težaven; in gotovo bi bilo koristnejše in vzvišenosti tega predmeta primernejše, če bi se prečastiti gospodje kateheti dostojno in vztrajno pripravljali na pouk, nego pa da odlagajo svoje duhovitosti v »Slovincu«. Bolje bi bilo tudi, da pišejo kakšne pomožne knjige, da bi se iz njih učili, kako naj razlagajo učencem katekizem, da bi ne bil ves sedanjji njih »pouk« brezuspešen. Mi, ki smo liberalci, poznamo take knjige: imajo jih Nemci pa tudi Čehi in Hrvati jih imajo. A ljubljanska škofija še ni rodila kateheta, ki bi napisal svojim stanovskim bratom tako knjigo! To je znak, kako resno smatrajo prečastiti gospodje vzgojno svojo nalogo! Naš dober svet se torej glasi: »Poglablajte se v svojo stroko, da ne bo pouk v krščanskem nauku tako konfuzen in brezmiseln!« Zdi se nam pa, da je naš nasvet le bob ob steno. O tem nas prepriča prihodnji sobotni »Slovenec«.

„Geistliche Uebungen für Lehrerinnen.“ V inse-ratnem delu uradnega lista smo te dni čitali vabilo, s katerim »die Vorsteherung des Ursulinen-Konventes in Laibach« vabi »ff. Lehrerinnen« k duhovnim vajam, ki se vrše od 31. julija do 4. t. m. Nemškutarskim ljubljanskim nunam ni mogoče dopovedati, da naj puste med počitnicami učiteljice v miru. Ljubljanskemu škofu smo to že dopovedali, zatorej ga je že minila skrb za naše grešne duše. Klerikalni ljubljanski nunski kloster naj posnema svojega vrhovnega čuvaja in naj prepusti skrb za izveličanje duš našim učiteljicam samim. Pametneje in bolj krščansko bi bilo, da je naše klerikalno pobožnjaštvo zavzeto tudi za gmotno blaginjo učiteljstva. Toda te usiljevale in popolnoma nepotrebne »geistliche Uebungen« nam pričajo, da so klerikalci trdno prepričani, da ni treba učiteljstvu kruha, nego da mu je dovolj, če ga tolažijo brezposelni pridigarji z radostjo nebeškega zveličanja! — Če ostane letošnji inserat ljubljanskih nun brez uspeha, jim svetujemo, naj poizkusijo prihodnje leto svojo srečo — s plakati. Morda le privabijo koga med dolgočasne samostanske zidove!

Učiteljske izpremembe na Štajerskem. Nadučitelja sta postala: pri Sv. Treh kraljih pri Ormožu Ludovik Sijanec, dosedaj učitelj pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah; pri Sv. Florjanu na Boču pa Fran Auernik, dosedaj okrajni pomožni učitelj za celjski politični okraj. Za učitelja v Vuh-redu je imenovan Ivan Robič, dosedaj pomožni učitelj pri Sv. Križu — Slatina. Poroka se je dovolila učiteljici Josipini Stuhec pri Sv. Antonu v Slovenskih Goricah z ondotnim učiteljem Antonom Vogrincem.

Okrajni šolski svet kamniški. Deželni odbor je imenoval v ta šolski svet Antona Stareta, graščaka v Mengšu, in Janka Rahmeta, notarja na Brdu.

Dekan pozdravlja. V nekem okraju — seveda na Kranjskem — je bilo učiteljstvo zbrano v okrajni uradni skupščini. Dotičnega dekana ni bilo doma; šel je po svetu, Bog ve kam. Vendar si je dovolil šalo, da je liberalno učiteljstvo pozdravil brzojavno. Brzojavni pozdrav je dospel med uradnim aktom, vzlic temu ga je g. nadzornik prebral in obenem — vljudnost zahteva vljudnost — zaželel, da bi se prečastitemu gospodu dekanu učiteljstvo brzojavno zahvalilo in mu izreklo svojo vdanost in morda tudi pokorščino. In tudi to med uradnim aktom. Ker se ni učiteljstvo takoj vdalo, je predsednik poceptal z nogami, češ, ali boste parirali ali ne? No, nekateri so res parirali, drugi zopet ne — in vse to med uradnim aktom. Če bi si dovolili to šalo med banketom, bi ne imeli ničesar proti temu, a ker se je odigrala ta burka med uradnim aktom, zato moramo že protestovati proti takemu komedijanstvu!

Personalna v kranjskem deželnem šolskem svetu ima v rokah tačasni poročevalec v upravnih in gospodarskih šolskih stvareh. To je vsekakor unikum. Personalne zadeve upravlja vendar samo tisti, kdor osebe pozna. To je logično. Na Kranjskem pa jim je logika deveta briga, zato pa vlada tem mogočnejše — protekcija. No, imamo vsaj nekaj, zato se pa tudi bodo kmalu Kranjcem vremena zjasnila!

Korist lampijončkov. Kdor hoče po štiriletnem službovanju postati nadučitelj, bo zmagal tudi proti starejšim kompetentom, ako si preskrbi pravočasno zadosti lampijončkov. Drugo leto bo baje v Ljubljani katoliški shod. Kandidatje, le hitro sezite po lampijončkih! Kdor ne verjame, da to pomaga, naj vpraša novega nadučitelja v Naklem.

Pri nas — drugod — in zopet pri nas. Na Kranjskem se je v dobi »ostrih sapic« pojavila navada, da so okrajne učiteljske skupščine ob četrtkih; ako so pa na kak šolski dan, mora učiteljstvo pouk tega dne nadomestiti prihodnji četrtrek. Če napravijo učiteljska društva svoja zborovanja, morajo to storiti ob šole prostih dneh. — Iz kože bi skočili nekateri ljudje, ako bi »Zaveza« prosila, naj bo iste dni, ko zboruje naš parlament, deca brez pouka. Saj se še spominjamo, da se je članom stalnega odbora deželne učiteljske konferencije naročilo, naj donameste pouk, ki so ga zamudili, ko so se udeleževali sej. Koroški deželni šolski svet, ki je v isti državi kot kranjski, je pa drugega mnenja, kar dokazuje ukaz z dne 9. junija t. l., ki so ga prejeli vsi okrajni, krajni šolski sveti in vodstva javnih ljudskih in meščanskih šol in ki se glasi v prevodu: »Nemško-avstrijska učiteljska zveza je prosila, naj se omogoči učiteljstvu udeležiti se 6. avgusta t. l. v Mariboru zavezinega zborovanja s tem, da proglasi ta dan kot šole prost dan, ali pa naj dovoli udeležencem dopust. Deželni šolski svet iz principijalnih vzrokov ne more dan 6. avgusta proglasiti kot šole prost dan, prepušča pa učiteljstvu, da si izprosi potrebnega dopusta pri kompetentnih oblastvih. Dež. šol. svet opozarja obenem, da nima nikakih pomislov proti podelitvi dopusta v svrhu udeležitve pri omenjenem zborovanju.«

V Ljubljani je imelo učiteljstvo slovenskih šol okrajno učiteljsko skupščino v četrtek, ker se baje ne sme vršiti na šolski dan; učiteljstvo nemških šol je pa smelo imeti konferencijo v soboto, torej na šolski dan. Ali so mari slovenski otroci toliko bolj zabiti kot nemški, da ne morejo pogrešiti enega šolskega dne? Stalnim odborom okr. učiteljskih konferenc pa prav toplo priporočamo, da se potegnejo za naše pravice. Ako si ne upajo tega, naj pa puste, lahko bomo dobili ljudi, ki bodo odprli usta, ko bo treba; torej: aut — aut. Tudi direktoriju »Zaveze« priporočamo to v premislek, potem ji ne bo treba loviti šole prostih dni za svoja zborovanja. Kar je dovoljeno na Koroškem in celo na Kranjskem za nemške učitelje, mora biti dovoljeno tudi za slovensko učiteljstvo!

Modra prepoved. Deželni šolski svet štajerski je prepovedal dajati otrokom na izletih in slavnostih upijanljivih pijač.

Krivica! Učitelj, ki je premeščen v Ljubljano, dobi mesečno kakih 40 kron več plače. Da se pa tak človek prežgodaj ne preseli, določijo v odpustnem dekretu, da se ga odpusti šele 2. septembra, da ne more prejeti 40 kron več. Ali mari ni to vnebovpijoča krivica, ker si mora dotični najeti in plačati stanovanje že avgusta, torej bi imel tistih 40 kron le za stanovanje?! Gospod referent v c. kr. deželnem šolskem svetu naj bi se enkrat udeležil skromnega obeda učiteljske rodovine, potem bi ne ravnal tako!

Družba sv. Cirila in Metoda ima svojo XIX. skupščino dne 4. t. m. v Žalcu pri Celju po vsakoletnem vzporedju, katerega zadnje 3 točke tvorijo razne volitve. Ob enaki priliki smo že omenili v svojem listu, da se nam zdi čudno, da ni v vodstvu družbe, ki je šolska družba, nobenega učitelja, dasi ti mnogo store zanjo. To začudenje ponavljamo tudi letos. Morda se v Žalcu v tem pogledu kaj izpremeni. Zato naj poskrbe letos posebno štajerski naši tovariši.

Statistika slov. ljudske šole družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu v šolskem letu 1903/04.

Na deški šoli v I. razredu vpisanih 104 otrok

» II. »	»	85 »
» III. »	»	85 »
» IV. »	»	52 »
» V. »	»	39 »

Skupaj: 365 otrok

Na dekliški šoli v I. razredu vpisanih 105 otrok

» II. »	»	89 »
» III. »	»	72 »
» IV. »	»	52 »
» V. »	»	54 »

Skupaj: 372 otrok

Skupno število otrok 737. Ta števila kažejo, da so posebno trije razredi prenapolnjeni z otroki, osobito v tesnih šolskih sobah deške šole. Neobhodno potrebno bi bilo torej, da se vsaj v prvem razredu obeh šol prirede paralelke, ker drugače se ne bo moglo sprejeti vseh otrok v ta razred, in starši bodo prisiljeni, pošiljati jih v laške šole, kar bo v veliko škodo za narodno stvar. Žal, da je družba na slabih nogah in ne bo mogla tega storiti.

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico dne 16. julija 1904. Sklenilo se je, da se knjiga »Ein Tag ein Jahr im Leben des Kaisers. Von Rudolf E. Peerz, k. k. Professor« šolam ne naroči, ker otroci goriške okolice ne razumejo nemškega jezika. Na vlogo družbe za varstvo živali se učiteljstvo zopet opozori, naj dela na to, da otroci ne bodo trpinčili živali ali z njimi slabo ravnali. En nadučitelj se na lastno prošnjo priporoči na višjem mestu za upokojitev. Ukrenilo se je potrebno, da se dobi šolska soba za Dolenjo Branico. Rešile so se prošnje dveh učiteljev in ene učiteljice žen. ročnih del za podporo. Pooblastilo se je sedem šolskih vodstev, da izvedejo nekatere naprave, poprave in preskrbijo šolske oprave. Rešila se je pritožba člana nekega krajnega šolskega sveta. Nakazalo se je doplačilo k zadnji petletnini neki bivši učiteljici. Vzelo se je na znanje, da so se oglasili štirje učiteljski kandidatje in ena učiteljica za službo v goriški okolici. Njih prošnje se rešijo v prihodnji seji.

B.

Peti trgovski tečaj za izobrazbo ljudskih učiteljev, ki ga prireja češki trgovski muzej v Pragi, so otvorili v nedeljo 17. pret. m. Slušatelj je do 90, učiteljev in učiteljic. Čehi so pač spoznali, kakšno vrednost ima trgovska naobrazba za vsakega človeka, posebno pa za učitelja, ki naj bi bil tako tolmač te vednosti tudi napram kmetiškemu stanu. Ker je češki trgovski muzej videl in spoznal žalostne razmere, ki se porajajo na Slovenskem ravno zaradi neznanja in nedostajanja trgovske izobrazbe, je hotel razširiti svoj delokrog tudi na Slovensko, kakor se mu je to posrečilo pri ogrskih Slovaki. Pričel je akcijo, da privabi in pridobi za ta peti kurz vsaj enega ali dva slovenska učitelja. Toda ta njegova akcija se mu je popolnoma ponesrečila. Razni krogi pač še niso uvideli, da je taka izobrazba velike vrednosti. Zato so odbili edinemu prosilcu-učitelju podporo, da

obiskuje ta velevažni tečaj. Na Češkem žrtvujejo posebno trgovske zbornice za ta namen kaj lepe vsote. Ali bi ne bilo tudi pri nas lahko tako? Upajmo, da se tudi pri Slovencih izpremeni naziranje in mišljenje in da spoznajo tudi na Slovenskem vrednost prave ljudske izobrazbe. —t—

Splošno uradniško društvo za avstro-ogrsko mornarhijo na Dunaju nam naznanja, da se je dogovorilo z mnogimi učnimi zavodi glede popolne, oziroma delne oprostitve šolnine (vzgojnine, stanarine itd.) otrok svojih članov. Te učne zavode navaja posebna brošura, ki jo je imenovano društvo pravkar izdalo in ki jo dobi vsak brezplačno pri društvenem vodstvu (Dunaj, I., WipplingerstraÙe 25.) Samo za poštino je poslati 5 h.

Vzporednica na češkem in poljskem učiteljsku. Dne 10. pret. m. so imeli v Opavi češki in poljski poslanci sestanek zaradi ustanovitve češke vzporednice na učiteljsku v Opavi in poljske v Tešinu. Sprejeli so resolucijo, v kateri pravijo, da se s to ustanovitvijo izpolni le majhen del slovanskih zahtev glede šolstva v Šleziji. Z vzporednicami pa se za stalno ne zadovolje, temveč Čehi in Poljaki v Šleziji vztrajajo slej kot prej pri zahtevi, da se jim morata ustanoviti samostojni učiteljski. Resolucija biča nemško protestno akcijo ter protestuje proti temu, da se zadeva vlačí na politično in narodno-egoistično polje.

Površje naše zemlje meri 509,950.000 štirjaških kilometrov. — Od tega prostora je nekaj več nad 1 četrtino kopne zemlje, ostalih 373,450.000 štirjaških kilometrov je pod vodo.

Opozorjamo čitatelje na inserat trgovine Dragotina Hribarja.

Prošnja. P. i. gg. c. kr. okrajne šolske nadzornike lepo prosim, da mi blagovolijo za Letopis »Slovenske Šolske Matic« poslati teme in teze, ki so se obravnavale, oziroma sprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencah.

Jakob Dimnik,
nadučitelj.

Listnica uredništva.

S poročilom o zadnjem zborovanju »Saveza hrv. učiteljskih društava« začnemo prihodnjič. — Dokler se štajerski tovariši sami med seboj ne domenijo glede polemike med »Domovino« in vodstvom njih »Zveze«, toliko časa ne priobčimo nobenega poročila o posameznih posvetovanjih. Edino to se nam zdi primerno. Zato nam naj cenjeni gg. poročevalci oprostite, ako so njih poročila krajšana in na dotičnih mestih črtana.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 817. Kranjsko.

Na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je popolniti mesto učitelja.

Prošnje je predpisanim uradnim potom vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu do 25. avgusta t. l.

Na zakasnele in nedostadne prošnje se ne bo oziralo.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski, dne 24. julija 1904.

Št. 1353.

Na enorazrednici na Planini pri Vipavi je učno mesto stalno popolniti.

Prošnje so predpisanim potom semkaj vlagati do dne 19. avgusta 1904.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 18. julija 1904.

Št. 1226.

Na dvorazredni ljudski šoli v Fara-Vasi je stalno, oziroma začasno popolniti nadučiteljsko mesto.

Prošnje je vlagati do 10. avgusta t. l.

C. kr. okr. šolski svet v Kočevju, dne 22. julija 1904.

Družba sv. Cirila in Metoda

naznanja, da oddaja, dokler je še kaj zaloge

slovenskim šolam za ceno desetih kron

naslednje knjige in v naslednjem številu proizvodov:

20 Hubadovih Franc Jožef I. (proizvod velja sicer	40 v.
20 Tomo Zupanovih Cesar	
Fran Josip I.	» » » 50 »
20 Cehovinov	» » » 20 »
3 Junake II. del	» » » 70 »
2 Igre in Pesmi	» » » 1 K 20 »
2 Vodnik pesmi	» » » 60 »
1 Rudolf Habsburški	» » » 80 »
1 Ljubezen do mamice	» » » 80 »

Ko bi pa ena ter ista šola želela vsega zgornjega v dvojnem številu, se ji ustreže tudi lahko — samoumevno za dvajset kron.

Večino zgornjih knjig so priporočala tudi šolska oblastva. Saj pa tudi ni izlepa tako patrijotičnega in srce ter um tako izobrazujočega berila nego to, ki se Vam ponuja s pričujočim razglasom.

Svoje cenjene zahteve adresujte, prosimo, na dopisnicah z naslovom:

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Prosimo za razglednice iz vseh krajev.

Rabili jih bomo pri pouku.

Ustanovni zavod za gluhe in slihe v Ljubljani.

Slavnim šolskim vodstvom in okrajnim šolskim svetom - -

vljudno naznanjam, da sem priredil uradno pregledane **šolske tiskovine** in jih prodajam po običajnih cenah. Tiskovine so vse na lepem kančelijskem papirju in moderno izdelane.

V zalogi imam tudi vse druge šolske potreščine po najnižjih cenah.

Priporočam se za obila naročila

Dragotin Hribar

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 6.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: **Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“** v Idriji. Naročnino pa prejema gosp. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljave naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne 8 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Radivoj Koréne**. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.